

socialmedicinsk tidskrift

femtiofemte årgången jan 1978 häfte 1

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Biträdande redaktörer:

Axel Gisslén, Arne Borg, Sune Nyström

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, bitr. socialdirektör, Stockholm

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Willy Karlsson, socialchef, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgen, professor i socialmedicin, Lund

John Lovén, sektionschef, Stockholm

Georg Svahn, socialdirektör, Stockholm

Gösta Tibblin, professor i socialmedicin, Umeå

Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Barn och miljö

Under de senaste åren har man både nationellt och internationellt kommit att intressera sig alltmer för barnens levnadssituation ur miljösynpunkt, både fysiskt och psykiskt. Samspelet mellan miljö och hälsa är, som vi vet, i många utvecklingsländer avgörande för livsvillkoren under de första levnadsåren; torftiga socio-ekonomiska miljöer med usel omgivningshygien leder till oerhörda problem i form av spädbarnsdöd och översjuklighet där samspelet mellan undernutrition och infektioner dominerar bilden. Samhället idag kan fortfarande erbjuda åskådningsmaterial utefter hela miljöutvecklingsskalan – från det fattiga utvecklingslandets latrininfekterade vattenhål till det högurbaniserade industriområdets välfärdsmiljö med olika stressymtom hos barn och ungdom.

Begreppet miljö måste således ses mot bakgrunden av en rad faktorer där bl a tid och socio-ekonomisk utveckling är viktiga. I Sverige har miljöutvecklingen och miljöförändringen gått fort. I början av 1900-talet hade vi i Sverige övervägande en jordbruksbefolkning; där fanns både män och kvinnor, gamla och unga. Arbete och fritid varvades, man möttes, levde och dog – upplevde det mesta i sin egen närmiljö. – Idag

är situationen en helt annan – barnen idag möter många olika miljöer, hemmiljö, fritidsmiljö, skolmiljö – många av dessa ofta avgränsade från varandra, inte minst geografiskt.

Trots att vi under de senaste åren i olika rapporter, förslag och betänkanden, belyst delar av barns behov, problem och förhållanden, har man först med "Barnens livsmiljö" fått fram ett heltäckande utredningsmaterial som beskriver barns levnadsvillkor i Sverige. Barnmiljöutredningens arbete, som påbörjades 1973 under ledning av generaldirektören Bror Rexed, framlades i december 1975. Också om utredningsarbetet berör barn i åldern 0–15 år, ligger tyngdpunkten i beskrivningen på barn i förskoleåldern.

Utredningsarbetet omfattar ett huvudbetänkande och 7 bakgrundsrapporter – sammanlagt omkring 1 200 sidor! För att bredda diskussionen och föra den vidare har Socialmedicinsk Tidskrift ställt detta temanummer till förfogande för en kortfattad sammanfattning av barnmiljöutredningens principer.

Det är vår förhoppning att vi med detta temanummer skall nå ut till en större målgrupp, direkt engagerad i olika barnmiljöproblem. Kanske är det så att det inte finns några, eller inte borde finnas några, speciella barnmiljöfrågor utan snarare miljöfrågor som berör oss alla där barnens välfärd måste skapas genom en totalsyn på deras behov och på det samhälle de växer upp i.

P Owe Petersson

Gästredaktör för detta temanummer är P Owe Petersson, docent i pediatrik och chefsläkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Social utblick

Det redaktionella arbetet i Socialmedicinsk tidskrift har baserats på ett samarbete mellan företrädare för de socialmedicinska universitetsinstitutionerna och arbetsutskottet i Föreningen Sveriges Socialchefer.

Som en utveckling av detta samarbete kommer tidskriften under detta år att ge utrymme för kolumnister med aktuella kommentarer kring socialpolitiska och socialmedicinska frågor. Under rubriken "Social utblick" har vi glädjen att i detta nummer som den förste i raden av sådana kolumnister välkomna socialchefen i Östersund Villy Wiklund. Han kommer att följas av socialchefen Willy Karlsson i Örebro och socialchefen Birger Stark i Sundsvall.